

Cağaloğlu Bilim

“BİLİM KURULU”

ÇALIŞTAYI

CAĞALOĞLU BİLİM ÇALIŞTAYI'25

Bilim Kurulu Komitesi

Çalışma Rehberi

Komite Konusu:
COVID-19 Dönemi

Hazırlayanlar:

Ahmet Talha KAÇAR Taha

Efe TUNCA

İçindekiler:

1) Ön söz

2) Bilim Kurulu'nun kuruluş amacı

3) COVID-19 salgını özelinde Bilim Kurulu'nun oluşturulma süreci

4) Kamu sağlığını koruma görevleri

4a) Sosyal Mesafe ve İzolasyon Önlemleri

4b) Maske ve Hijyen Önlemleri

5) Sağlık Bakanlığı'na tavsiye verme yetkisi 6)

Salgınla mücadele stratejilerini belirleme

6a) Aşılama Politikaları ve Aşı Dağıtımı

6b) Test ve Tanı Uygulamaları

6c) Hastane ve Yoğun Bakım Kapasitesi Yönetimi

7) Toplum sağlığını koruyucu karar

7a) Sosyal Mesafe ve İzolasyon Önlemleri

7b) Maske ve Hijyen Önlemleri

7c) Toplumsal Bilinçlendirme ve İletişim Stratejileri

7d) Psikososyal Destek Çalışmaları

7e) Seyahat Kısıtlamaları ve Yurt Dışından Gelenler İçin Önlemler

8) Kurulun üyeleri ve uzmanlık alanları

9) Sağlık Bakanlığı ve diğer bakanlıklarla iş birliği

10) Bilim Kurulu'nun düzenli toplantıları ve karar alma süreci 11) Cevaplanacak

Sorular 12) Kaynakça

1) Önsöz

Bu rehber, COVID-19 pandemisi sürecinde Türkiye'de oluşturulan Bilim Kurulu'nun rolünü, çalışmalarını ve etkisini incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Tüm dünyayı etkisi altına alan bu salgın, halk sağlığını koruma ve salgın yönetimi konusunda bilimsel bilgiye olan ihtiyacı gözler önüne sermiştir. Bilim Kurulu, pandemi sürecinde hem sağlık politikalarının oluşturulmasında hem de toplumun bilgilendirilmesinde kritik bir rol üstlenmiştir. Bu çalışmada, Bilim Kurulu'nun yapısı, işleyişi ve alınan kararların etkileri detaylı bir şekilde ele alınmış, sürecin başarıları kadar karşılaşılan zorluklara da değinilmiştir. Pandemi sürecinde bilim insanlarının ve sağlık çalışanlarının gösterdiği özveri, toplum sağlığı adına ne kadar önemli bir görev üstlendiklerini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu raporun hazırlanmasında, sürecin doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlamak, gelecekte karşılaşılabilecek benzer durumlara yönelik bir rehber sunmak ve Bilim Kurulu'nun katkılarını kayıt altına almak temel amaçlar arasında yer almaktadır. Bu dönemde medeniyeti yalnız bırakmayan fedakar sağlık çalışanlarımıza minnetlerimizi iletiyoruz.

Saygılarımızla,

Cağaloğlu Bilim Çalıştay Akademi Ekibi

2-) Bilim Kurulunun Kuruluş Amacı

COVID-19 salgını, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ciddi sağlık, ekonomik ve sosyal problemlere yol açmıştır. Salgının hızlı bir şekilde yayılması ve bilinmeyen birçok bileşen kamu sağlığı için büyük bir tehdit oluşturmıştır, ülkelerde hızlı ve etkili önlemler almayı zorlamıştır. Bu bağlamda, Türkiye'deki gelişmelerle mücadele ve toplumun bireysel kararlarının alınması için **Bilim Kurulu** oluşturulmuştur. Kurul salgın yayılmaya başladığından beri COVID-19'la ilgili gelişmeleri takip etmiştir. Ayrıca kurul Sağlık Bakanlığına COVID-19'a karşı alınacak önlemler için çeşitli tavsiyelerde bulunmuştur. Hastalığın ortaya çıktığı Vuhan kentindeki Türk vatandaşlarının ülkeye geri getirilmesi, yurtdışı ve yurtiçi uçuşların kısıtlanması ve ertelenmesi, yurtdışından gelenler için 14 gün karantina uygulanması, eğitimde ara verilmesi, konaklama tesisleri, restoranlar, yurtlar ve huzurevlerinde tedbirlerin çeşitlendirilmesi, açık ve kapalı cezaevlerinde açık görüşlerin ertelenmesi gibi tavsiyelerde bulunmuştur ve tavsiyelerinin birçoğu da Sağlık Bakanlığı tarafından hayata geçirilmiştir.

3-) COVID-19 Salgını Özelinde Bilim Kurulunun Oluşturulma

COVID-19 virüsü, 2019'un sonlarına doğru Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmıştır ve 2020'nin başında hızla tüm dünyaya yayılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 11 Mart 2020 tarihinde COVID-19'u küresel bir pandemi ilan etmiştir. Salgının ani ve büyük bir hızla yayılması, küresel sağlık sistemlerini ve hükümetleri hazırlıksız yakaladı. Türkiye de bu süreçte salgınların en aza indirilmesi ve halkın korunması adına 10 Ocak 2020'de Koronavirüs Bilim Kurulunu kurmuştur. Türkiye'de COVID-19 pandemisinin süreciyle ilgili sağlık politikalarının belirlenmesi, gerekli önlemlerin alınması ve salgının kontrol edilmesi için tavsiyelerde bulunmak amacıyla Sağlık Bakanlığı tarafından kurulan Bilim Kurulunun başkanlığını dönemin Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca yapmıştır. Kurulun akışında, salgın ve salgının çeşitli gelişmeleri hakkında geniş bilgi birikimine sahip bir kadro oluşturmak temel hedefti. Bu sebeple enfeksiyon, mikrobiyoloji, viroloji, iç hastalıkları, yoğun bakım ve göğüs hastalıkları alanında üniversitelerde akademisyen olarak çalışan tıp bilimcilerinden oluşturulan kurul; 38 kişiden oluşmaktadır. Bilim Kurulu'nun ilk toplantıları Şubat 2020'de yapılmaya başlanmıştır. Bu günlerde, salgının Türkiye'ye ulaşma ihtimali ve ülkelerin genelinde yapılması gereken acil önlemler genel olarak masaya yatırılmıştır. Salgının ilk zamanları, özellikle sınır güvenliği, test protokollerinin sağlanması, karantina önlemleri ve halkların koruyucu önlemlerin planlanması üzerinde durulmuştur. Bilim Kurulu, pandeminin yönetilmesi için ulusal ve uluslararası bilimsel verilerini takip etmiştir. Bu süreçte Bilim Kurulu, COVID-19 salgınının yönetimi için kriz planlarının oluşumunda aktif rol oynadı. Salgının yayılım hızı, bulaşma yolları ve etkileri göz önünde bulundurularak, bir müdahale planı yer aldı. Özellikle hastanelerin kapasite yönetimi, yoğun bakım ünitelerinin planlanması ve sağlık sisteminin korunması için önerilerde bulunuldu.

4-) Kamu sağlığını koruma görevleri

Koronavirüs (Covid19) salgınının kamu sağlığı ve düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, fiziki mesafeyi koruma ve hastalığı yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla Sağlık Bakanlığı ve Koronavirüs Bilim Kurulunun nerileri, Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda birçok tedbir kararı alınarak uygulamaya geçirilmiştir. Ülkemizde de içerisinde bulunmuş olduğu kontrollü sosyal hayat döneminde temel prensipler olan **temizlik, maske ve mesafe** kurallarının yanı sıra salgının seyri ve olası riskler göz önünde bulundurularak hayatın her alanına yönelik uyulması gereken kurallar ve önlemler belirlenmiştir.

4a) Sosyal Mesafe ve İzolasyon nlemleri

Pandeminin ilk günlerinden itibaren, Türkiye'de COVID-19'un yapısal kontrollerini almak amacıyla bireyselleştirme amacıyla uygulama konulan sosyal mesafe ve önlemler, halk sağlığına yönelik en temel stratejilerden biri olmuştur. Sosyal mesafe, virüsün bulaşma yolunu sınırladığı için bulaşmayı engellemek için etkili bir yöntemdi. Sosyal mesafe tedbiri kapsamında, Bilim Kurulu, halka aralarında en az 1,5-2 metre mesafe bırakmalarını önermiştir. Bu uygulama, özellikle kapalı alanlarda, kalabalık yerlerde ve toplu taşıma araçlarında büyük önem arz etmektedir. Alınan bu önlemler, virüsün hava yoluyla bulaşmasını engellemeyi hedeflemiştir.

4b) Maske ve Hijyen nlemleri

Maske kullanımı ve hijyen, COVID-19'un bulaşma koşulları sınırlaması için küresel olarak dağıtılması önerilen ve Türkiye'de zorunlu hale getirilen iki temel önlemdir. Bilim Kurulu, maskeleme, patlamaların engellenmesinde önemli bir rol oynadığını savunmuş ve özellikle kapalı alanlarda maskenin zorunlu olması gerektiğini belirtmiştir. Maskeler, hava yoluyla yayılan virüslerin maruz kaldığı kişilerin geçişini engelleyerek, hem taşıyıcı kişilerin virüs yaymasını önler hem de sağlıklı virüsle temas etme olasılığını azaltır. Türkiye'de, maskenin özellikle toplu taşıma araçları, iş yerleri, alışveriş merkezleri gibi kalabalık bölgelerde yoğunlaşması zorunlu hale getirildi. Ayrıca maskelerin doğru şekilde kullanılması ve hijyen kurallarının uyulması doğal olarak sık sık hatırlatıldı.

5) Sağlık Bakanlığı'na tavsiye verme yetkisi

Koronavirüs Bilim Kurulu'nun en önemli işlevlerinden biri, Sağlık Bakanlığı'na kapsamlı bir şekilde alınması gereken önlemler hakkında evrensel alternatif seçenekler sunmaktır. Bu teklifler, doğrudan Sağlık Bakanlığı'nın alacağı kararların gerçekleştirilebilmesini sağlamıştır. Bu tavsiyeler birçok alanda önemli etkiler bırakmıştır. Örneğin, Bilim Kurulu toplumun korunması için alınması gereken önlemler konusunda Bakanlığa rehberlik yapmaktadır. Sosyal mesafe, karantina uygulamaları, okulların ayrılması,

maskelenecek gibi halk arasında doğrudan anlaşma kararları, Bilim Kurulu'nun tavsiyeleri doğrultusunda hayata geçirilmiştir. Kurul, sistemin sağlık sistemi üzerindeki rahatlamak için hastane kapasitelerinin kullanımı, yoğun bakım ünitelerinin etkin kullanımı, sağlık çalışanlarının korunması gibi Bakanlığa öneriler sunulmuştur. Bu öneriler, sağlık sisteminin çökmesini korumak adına önemli bir rol oynamıştır. Bilim Kurulu'nun Sağlık Bakanlığı'na sunduğu tavsiyeler, sadece karar alıcılarını etkilemekle kalmıyor, aynı zamanda kamuoyunun bilgilendirilmesinde ve bilinçlendirilmesinde de kritik bir rol oynuyor. Salgının ölümden itibaren Bilim Kurulu'nun görüş ve tavsiyeleri, medya aracılığıyla tüm toplum tarafından iletilmiş ve toplumun geneline karşı alınması gereken önlemler konusunda zamanında yaratılmıştır. Bu süreçte bilimsel bilgiye dayalı önerilerin toplumla paylaşılması, yanlış bilgi ve spekülasyonların önüne geçmede önemli bir araç olmuştur.

Bilim Kurulu, bir karar alma organı olmaktan ziyade, bir katlı organı olarak işlev görmektedir. Bu nedenle Bilim Kurulu'nun tavsiyeleri bağlayıcı değildir; Ancak Sağlık Bakanlığı, bu önerileri değerlendirerek politika oluşturur ve kamuoyuna yönelik kararları alır. Bu durum, karar almanın otomatik bir planının dahil edilmesini sağlar. Ancak tavsiyelerin uygulanma düzeyi, zamanlaması ve kapsamı, sonuçta siyasi ve idari otoritenin inisiyatifindedir.

Koronavirüs Bilim Kurulu, COVID-19 pandemisi sürecinde Sağlık Bakanlığı'na sunulan tavsiyeler ile Türkiye'deki yönetimde önemli bir oyuncu olarak öne çıkmıştır. Kurulun tavsiyeleri, bilimsel temellere dayalı olarak yüzyıllarca mücadelede oluşturulan kararların hazırlanmasını sağlamış ve toplumsal sağlığın korunmasına katkıda bulunmuştur. Bu bağlamda, Bilim Kurulu'nun Sağlık Bakanlığı'na ait tavsiyelerde bulunma yetkisi, yalnızca COVID-19 süreci ile sınırlı kalmamalı, benzer acil durumlar ve halk sağlığı tehditlerine karşı bir model olarak kullanılmalıdır. Bilimsel verilere dayalı, şeffaf ve etkin bir parametreler, değişen sağlık tehditlerine karşı güçlü bir savunma aracı olarak bulunabilir.

6) Salgınla Mücadele Stratejilerini Belirleme

COVID-19 pandemisi, 2020 yılının başlangıcından itibaren dünya çapında büyük bir sağlık krizi olarak ortaya çıkmış ve toplumun günlük yaşadıklarını derinden etkilemiştir. Bu dönemde, Türkiye'deki zorluklarla mücadele yöntemlerinin hükümetinde Bilim Kurulu merkezi bir rol oynamıştır. Sağlık Bakanlığı faaliyetini gösteren Bilim Kurulu, salgının yayılımını korumak, halkın korunmasını ve sağlık sisteminin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla bir dizi öneri ve önlem geliştirmiştir.

6a) Aşılama Politikaları ve Aşı Dağıtımı

COVID-19 pandemisi, dünya genelinde halk sağlığı sistemleri için büyük bir tehdit oluşturdu. Bu tehdidi kontrol altına almanın en etkili yollarından biri aşılardı. Aşılar; virüs programlarının engellenmesi, ağır olasılık ve ölüm oranlarının en aza indirilmesi ve toplumsal istikrarın sağlanması için kritik bir rol oynadı. Türkiye'de Bilim Kurulu, aşılama politikalarının belirlenmesi ve aşılarda adil ve etkili bir şekilde dağıtılması konusunda önemli kararlar aldı. Toplumun geniş kesimlerine ulaşma ve aşılama oranlarını artırma, Bilim

Kurulunun hedef hedefi arasındaydı. Bu nedenle toplumsal aşının karşılaştırılması ve aşı özelliklerinin arttırılması amacıyla medyada ve dijital platformlarda çeşitli kampanyalar yürütülmüştür. Aşı kampanyasının sonucunda, toplumsal verimin değişmesi ve COVID-19'un toplumsal üzerindeki etkilerinin azaltılması hedeflendi. Bilim Kurulu, aktarma sisteminin her aşamasını dikkatli bir şekilde takip etmiştir ve elde edilen verilerin analizini yapmıştır. Ayrıca bu dönemde Türkiye’de **CoronaVac, Pfizer-BioNTech, Sputnik V, TURKOVAC** gibi çeşitli aşılar kullanılmıştır.

6b) Test ve Tanı Uygulamaları

COVID-19 salgını, küresel düzeyde halk sağlığı sistemlerini test eden benzersiz bir kriz olarak ortaya çıktı. Bu süreçte, zamanın erken değişimi ve yayılımının kontrollerinin toplanması, kapsamlı mücadelede kritik bir şekilde gözlenmeye sahip oldu. Türkiye’de Koronavirüs Bilim Kurulu, test ve tanı stratejilerini belirleyerek enfeksiyonun dağıtımını ve toplumun korunmasını sağlamak için çeşitli uygulamalar geliştirdi. Sağlık Bakanlığı bünyesinde yer alan temaslı izleme ekipleri, vakaların eksiklikleri ve temaslıların izolasyonunu sağlamak için sahada aktif olarak çalışmıştır. Bu ekipler, çoğalan temas kişilerini hızlı bir şekilde belirleyerek, bu kişinin test edilmesi ve izolasyonun ayrılması için gerekli adımları atmıştır. Ayrıca temaslı yönetimin sürdürülmesini artırmak için dijital çözümler de devreye sokulmuştur. Özellikle HES (Hayat Eve Sığar) uygulaması, toplum içinde virüsün yayılımının saklanması ve temaslı kişilerin bilgilendirilmesi amacıyla kaydedilmiştir. Pandeminin ilerleyişi, test ve yaygınlaştırmanın genişletilmesi kapsamı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Bilim Kurulu; hızlı tanı testlerinin devreye sokulmasını ve yaygın test politikasını benimsemiştir. Bunun için antikor hızlı tanı kiti, antijen hızlı tanı kiti, PCR testi gibi birçok ürün kullanılmıştır. Test ve tanı modüllerinin etkin bir şekilde uygulanabilmesi için laboratuvar kapasitesi geliştirilmiştir.

6c) Hastane ve Yoğun Bakım Kapasitesi Yönetimi

COVID-19 pandemisi, dünya genelindeki sağlık sistemlerini olağanüstü bir şekilde zorlamıştır. Türkiye’de, Koronavirüs Bilim Kurulu, salgınların sağlık sistemi olan durumları en az indirmek ve sağlığın sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla kritik kararlar almaktadır. Hastane ve yoğun bakım kapasitelerinin yönetimi, bu süreçteki stratejik stratejilerden biri olmuştur. Bilim Kurulu, hastanelerin ve yoğun bakım ünitelerinin pandemiye karşı hazırlıklı hale getirilmesi, dağıtımın etkin kullanımı ve sağlık sisteminin sürekli olarak sürdürülmesi için bir dizi önlem ve strateji geliştirmiştir. Pandeminin ilk aylarından itibaren Bilim Kurulu’nun en önemli odak noktalarından biri, hastanede ve yoğun bakım çalışmalarının sürdürülmesi olmuştur. Salgının başında, mevcut hastane yatak kapasitelerinin yetersiz kalabileceği öngörülerek, ek yoğun bakım ünitelerinin kurulması ve mevcut hastanelerin kapasitelerinin karşılanması gerekmektedir. Pandemi sürecinde hastane ve yoğun bakım kapasitesinin sürdürülebilirliği, yalnızca fiziksel altyapının değil, aynı zamanda sağlık çalışanlarının da yeterliliği ile doğrudan kullanılabilir hale gelmiştir. Bu nedenle Bilim Kurulu, sağlık çalışanlarının eğitime ve ödüllendirilmesine özel önem vermiştir.

7) Toplum Sağlığını Koruyucu Karar

COVID-19 salgını, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de toplumsal sağlık açısından büyük bir tehdit oluşturdu. Salgın sürecinde alınan ve uygulanan politikalar, toplumların koruma amacını taşıdı. Bu süreçte, Türkiye'de Koronavirüs Bilim Kurulu, pandeminin korunması ve toplumsal sağlığın korunması amacıyla bilimsel temellere dayanan çeşitli çözümler almıştır.

7a) Sosyal Mesafe ve İzolasyon Önlemleri

Hastalıklarla mücadeledeki en temel aktörler sağlık kurumları ve çalışanları olmakla birlikte küresel ölçekli bir salgın söz konusu olduğunda, ulusal ve uluslararası çeşitli politik aktörlere, kamu sağlığının korumasında önemli sorumluluklar düşmektedir. Söz konusu sorumluluklar temel olarak bilgilendirme, koruma, önleme ve tedavi temelli politikalar çerçevesinde şekillenmektedir. Hastalığın toplumsal ve ekonomik etkilerine yönelik koruyucu ve destekleyici tedbirlerin alınması da bu sorumluluklara eklenmektedir. Bu açıdan da salgınlarla mücadelenin sağlık boyutu yanında, politik boyutu da oldukça önemlidir. Bunun sonucu olarak da Covid-19 salgınıyla mücadelede hükümetlerin hem geçmiş salgın deneyimlerinden hem de birbirlerinin halihazırdaki politika stratejilerinden faydalanarak çeşitli politikalar ürettikleri ve uyguladıkları görülmektedir. Covid-19 pandemisiyle mücadelede hastalığın yayılımını kontrol etmek için hükümetlerin sürü bağışıklığı ve sınırlama olmak üzere iki farklı politika yaklaşımını uygulamayı tercih etmiştir.

Bunlardan ilki, hastalığın toplumun çoğuna yayılması sonucunda örülecek antikorlu kişiler ağı sayesinde geriye kalan kırılgan grupları korumaya yöneliktir. Ancak Covid-19 gibi uzun kuluçka dönemi ve hızlı bulaşma özelliği olan ölümcül etkiye sahip bir hastalıkta, bu yaklaşımın maliyetinin, hasta ve ölüm oranlarının artması ve hastane/sağlık sisteminin artan yüküyle baş edememesi olduğu görülmektedir. Nitekim, hastalığın ilk yayıldığı dönemde, Birleşik Krallık ve Hollanda bu yaklaşımı benimsemelerine rağmen sonrasında bundan vazgeçerek aşamalı olarak katı sınırlama yaklaşımını uygulamaya başlamışlardır.

İkinci yaklaşım olan sınırlama, sosyal izolasyon ve tecritlerle sosyal ve ekonomik yaşamı yavaşlatarak ya da durdurarak insanların birbiriyle fiziksel temasını en aza indirmeyi ve bu yolla virüsün bulaşma ihtimalini azaltarak kontrollü yayılımı hedeflemektedir. Yayılma hızının kontrol edilemeyeceği nüfus yoğunluğu yüksek şehirlerin olduğu ve sağlık sisteminin artan yükü taşıyamayacağı ülkeler açısından bu yaklaşım daha akılcı kabul edilmektedir. Bu yaklaşım, sınırlı karantina veya erken-tam karantina olmak üzere iki farklı şekilde uygulanabilmektedir. Nitekim gönüllü eve kapanma ve kısmi sosyoekonomik aktivite sınırlamalarından zorunlu izolasyon ve tam karantinaya kadar çeşitli uygulamalar bu yaklaşımın içinde ele alınabilir. Bu amaçla, uzaktan eğitim yoluyla her türlü eğitim-öğretim kurumunun geçici olarak kapatılması, esnek-uzaktan çalışma biçimlerinin genişletilmesi, ücretli-ücretsiz izinler, restoran-eğlence-alışveriş mekanları benzeri toplu yaşam alanlarının geçici süreyle kısıtlı kullanımı/kapatılması, sokağa çıkma yasakları, sosyal mesafe kuralı, zorunlu maske kullanımı, test ve hasta takip sistemi benzeri uygulamalar bu yaklaşımın başlıca stratejileri olarak göze çarpmaktadır. Devletler açısından buradaki temel

amaç, hastalığın yayılımını kontrol altına alarak sağlık sisteminin sürdürülebilir olmasını sağlamaktır. Nitekim, Covid-19'la mücadelede Türkiye'nin de dahil olduğu çoğu ülkenin bu ikinci yaklaşımı benimsediği görülmektedir. **7b) Maske ve Hijyen Önlemleri**

Koronavirüs (COVID-19) pandemisi, 2020 yılının başlarında tüm dünyanın etkisine dayalı olarak, birçok ülkede hızla ilerlemeye başladı. Türkiye'de bu sürecin başlamasının önlenmesi ve halkın korunması amacıyla, Sağlık Bakanlığı'nın desteğinde Koronavirüs Bilim Kurulu'nu kurdu. Bilim Kurulu'nun tavsiyeleri, ülke çapındaki mücadelelerle dolu bir rol oynadı. Bu tavsiyelerin başında ise maske kullanımı ve hijyen yer önlemleri almıştır. Koronavirüs Bilim Kurulu, COVID-19'un solunum yolu ile bulaşması nedeniyle maske takmak önemli önlemlerden biri olarak tanımlamıştır. Virüsün damlacık yoluyla yayılması, özellikle kapalı ve kalabalık yerlerde maske takmayı zorunlu hale getirmiştir. Pandeminin başlangıç döneminde, özellikle kapalı alanlarda maske takma amacıyla getirilmiştir. Bu uygulama, açık alanlarda da geçerli hale gelmiştir. Maske kullanımı, hem çoğalacak olan virüsün bulaştırılmasını önlemek, hem de sağlıklı bireyleri korumak amacıyla önerilmiştir. Bilim Kurulu, maskenin yapısının artırılması için dikkat edildi. Maske türleri ve özellikleri hakkında bilgilendirmeler yapıldı; Özellikle cerrahi maskeler ve yüksek depolama kapasiteli maskelerin (örneğin FFP2, FFP3) daha etkili olduğu vurgulandı. Maske seçimi, hava geçirgenliği, kapasitesi ve rahat kullanım gibi göz önünde bulunduruldu. Ayrıca ülkemizde toplumu maske kullanmaya özendirmek amacıyla kamu spotları ve çeşitli kampanyalar düzenlenmiştir.

7c) Toplumsal Bilinçlendirme ve İletişim Stratejileri

Koronavirüs (COVID-19) pandemisi, sadece sağlık sektörü değil, toplumsal yaşamın her bölümünden bir kriz haline gelmiştir. Bu dönemde, ülkenin yayılımını koruma ve toplumsal büyümeyi artırma adına etkili iletişim seçeneklerine erişim ortaya çıkmıştır. Türkiye'de Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu tarafından, yayılım yönetimi sürecinde toplumun bilinçlendirilmesi için pek çok iletişim stratejisi geliştirilmiştir ve uygulanmıştır. Bu stratejiler, zorluklarla mücadelede doğru görünüme erişim, güvenli olmanın benimsenmesi ve halk sağlığının korunması açısından büyük önem taşımıştır. Koronavirüs Bilim Kurulu, pandeminin ilk günlerinden itibaren, halkın doğru ve güvenilir yayınlarına ulaşmasını sağlamak için çeşitli adımlar atmıştır. Bu adımların hatalı, yanlış bilgilendirme ve bilginin yayılmasının önüne geçmek amacıyla bilimsel ve kanıta dayalı iletişimin çıkışı mevcuttu bunun için kurul çeşitli stratejilere odaklanmıştır. Bilim Kurulu, düzenli olarak pandeminin seyri, alınan önlemler ve güncel durum hakkında bilgiler sunmuştur. Bu toplantılarda, medyanın ve herkesin bilgileri yanıtlanarak şeffaflık dağıtmıştır. Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu Üyeleri, toplumun güvenini sağlamak için güncel basın toplantıları aracılığıyla paylaşılmaktadır. COVID-19 hakkında doğru etkilere erişim sağlamak amacıyla Sağlık Bakanlığı, internet sitesi ve sosyal medya hesapları Bilim Kurulu'nun tavsiyelerini ve kararlarını düzenli olarak duyurmuştur. Ayrıca, COVID-19'a dair güncel bilgiler ve güncel istatistikler, erişimin kolayca ulaşabileceği şekilde yayınlanmıştır. Sağlık hizmetlerine erişim kolaylığı ve kapasitesinin bilgi ihtiyacını karşılamak amacıyla acil durum hatları ve mobil uygulamalar kullanılmıştır. Toplumun bilinçlendirilmesi ve COVID-19 önlemlerine uyum

sağlanması için medya ve dijital platformların etkin kullanımı, Bilim Kurulu'nun iletişim stratejisinde önemli bir yer tuttu. Bu süreçte, farklı hedef kitlelere ulaşmak amacıyla çeşitli kitlesel iletişim araçlarını kullanmıştır. Pandemi boyunca televizyon ve radyo kanallarında, COVID-19'un yayılımını önlemek için maske kullanımı, sosyal mesafe ve hijyen kurallarına dikkat edilerek kamu spotları yayınlanmıştır. Özellikle genç kitlelere ulaşmak amacıyla sosyal medya platformları aktif bir şekilde yayınlanmıştır. Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu, Twitter, Instagram, Facebook ve YouTube gibi platformlarda halkı bilgilendirmek ve COVID-19 önlemleri konusunda bilinçlendirmek için çeşitli içerikler üretilmiştir. Bilgilendirici videolar, broşürler, kısa bilgilendirme metinleri ve canlı yayınlar aracılığıyla doğru özelliklere erişim sağlanmıştır. Karmaşık bilimsel bilgilerini anlayabileceğimiz bir dilde sunmak için infografikler ve görsel içerikler yayınlanmıştır. Özellikle sosyal medya üzerinden yayılan bu görseller, maske takmanın doğru yolları, el yıkama teknikleri, sosyal mesafe kuralları gibi önemli konuları sade ve net bir şekilde açıklamıştır. Pandemi sürecinde toplumun sadece bilgilendirilmesi yeterli olmamıştır; aynı zamanda halkın aktif bir şekilde katılım göstermesi ve sorumluluk alması da gerekmiştir. Bu nedenle, Koronavirüs Bilim Kurulu, toplumsal sürecin dahil edilmesini sağlamak adına çeşitli katılım ve bilinçlendirme stratejileri geliştirmiştir. Bilim Kurulu'nun tavsiyeleri doğrultusunda sağlık çalışanları, satıcıları, iş yerleri ve okullar gibi çeşitli gruplar için özel eğitim programları düzenlenmiştir. Bu programlar, COVID-19 önlemlerini, salgının yayılımını engellemek için alınabilecek bireylerin kapsamlı bir şekilde takip edilmesini yoğunlaştırmıştır. Bilim Kurulu, belediyeler ve yerel yönetimlerle iş birliği yaparak toplumsal kampanyalarını genişletmiştir. Yerel yönetimlerin de desteğiyle, mahalle düzeyinde bilgilendirme toplantıları, ilanlar, broşürler ve yerel medya aracılığıyla bilgilendirmeler yapılmıştır. Pandemi sürecinde sorumluluk almayı teşvik etmek amacıyla topluma yönelik olumlu örnekler ve başarı hikayeleri paylaşılmıştır. Toplumun moralini yüksek tutmak ve bilinçlendirmek için kamu spotlarında sağlık çalışanlarının özveriyle çabaları, kalıcı dayanışma örnekleri ve aşı çalışmalarındaki ilerlemeler vurgulanmıştır.

7d) Psikososyal Destek Çalışmaları

COVID-19 sürecinde salgının bireyler üzerindeki psikolojik etkilerini azaltmak amacıyla psikososyal destek çalışmaları yürütülmüştür. Psikolojik danışmanlık hatları devreye alınarak vatandaşlara uzaktan destek sağlanmıştır. Ayrıca sağlık çalışanları, salgın sürecinde yoğun stres altında çalıştıkları için özel destek programlarına dahil edilmiş; kaygı, stres ve tükenmişlik sendromuyla başa çıkmaları hedeflenmiştir.

7e) Seyahat Kısıtlamaları ve Yurt Dışından Gelenler İçin Önlemler

Pandeminin yayılmasını önlemek amacıyla şehirlerarası ve uluslararası seyahatlere kısıtlamalar getirilmiştir. Yurt dışından gelen yolcular için zorunlu PCR testi ve karantina uygulamaları hayata geçirilmiştir. Şehirlerarası seyahatlerde ise izin belgesi zorunluluğu gibi önlemler alınmıştır. Ayrıca havaalanları ve otobüs terminallerinde hijyen standartları yükseltilmiş ve sosyal mesafe düzenlemeleri yapılmıştır.

7f) Ekonomik Destek ve Yardım Paketleri

Pandeminin ekonomik etkilerini hafifletmek için bireylere ve işletmelere yönelik çeşitli ekonomik destek paketleri uygulanmıştır. Kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin desteği ve esnafa yönelik faizsiz kredi imkanları gibi çözümler sunulmuştur. Ayrıca düşük gelirli vatandaşlara doğrudan nakit yardımları yapılmış, sosyal yardımlar artırılmıştır.

7g) Eğitimde Alınan Önlemler

Eğitim alanında salgının yayılmasını önlemek amacıyla yüz yüze eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitim uygulamaları devreye alınmıştır. EBA platformu üzerinden online dersler sunulmuş, öğrencilerin eğitimden kopmaması için televizyon yayınları organize edilmiştir. Ayrıca okulların yeniden açılması sürecinde hijyen kuralları sıkılaştırılmış ve sınıf mevcudu azaltılarak sosyal mesafe sağlanmıştır.

8) Kurulun Üyeleri ve Uzmanlık Alanları

COVID-19 Bilim Kurulu, sağlık ve epidemiyoloji alanlarında uzman bilim insanlarından oluşmaktadır. Kurul üyeleri arasında enfeksiyon hastalıkları, halk sağlığı, mikrobiyoloji, yoğun bakım, pediatri, göğüs hastalıkları ve viroloji gibi çeşitli tıbbi uzmanlık alanlarında deneyimli akademisyenler yer almaktadır.

Her üyenin kendi uzmanlık alanı, salgınla mücadelede farklı yönlerin ele alınmasına katkı sağlamaktadır. Örneğin:

- **Epidemiyologlar**, salgının yayılımını modelleyip önleme stratejileri geliştirir.
- **Enfeksiyon hastalıkları uzmanları**, tedavi yöntemleri ve ilaç protokollerini belirler.
- **Halk sağlığı uzmanları**, toplum düzeyinde alınacak önlemleri planlar.
- **Yoğun bakım uzmanları**, kritik hastaların tedavi süreçlerine yönelik öneriler sunar.

Bu çeşitlilik, Bilim Kurulu'nun çok yönlü ve bilimsel bir yaklaşımla kararlar almasını sağlamış, toplum sağlığını koruma çabalarına önemli katkılar sunmuştur.

Afşin Emre

Kayıpmaz Ankara Bilkent Şehir Hastanesi^[36]

Acil tıp

Ateş Kara Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çocuk enfeksiyon
hastalıkları

Ahmet

Demircan Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Acil tıp

Levent

Akın Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Epidemiyoloji

Tevfik Özlü

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi

Ayşegül Göğüs hastalıkları

Fusun

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Eyüboğlu

Recep

Enfeksiyon hastalıkları

Öztürk

İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi

ve Klinik mikrobiyoloji

Firdevs

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Aktaş

Serhat Ünal

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Alpay Azap

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Yeşim

Taşova

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Hasan

Tezer

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çocuk enfeksiyon
hastalıkları

Şebnem

Erdoğan

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Eğitim
Araştırma Hastanesi

Enfeksiyon hastalıkları
ve Klinik mikrobiyoloji

Arzu Topeli

İskit

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

İç Hastalıkları Yoğun
Bakım

Aydın

Yılmaz

SBÜ Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları ve
Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Göğüs hastalıkları

Rahmet

Güner

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp
Fakültesi Ankara Bilkent Şehir Hastanesi
SBÜ Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma
Hastanesi

Enfeksiyon hastalıkları
ve Klinik mikrobiyoloji

Canan

Ağalar

Müşerref

Şule Akçay

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Göğüs hastalıkları

Akın Kaya

İlhami

Çelik

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Kayseri Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Enfeksiyon Hastalıkları
ve Klinik Mikrobiyoloji

Levent Yamanel	SBÜ Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Yoğun bakım ve <u>İç hastalıkları</u>
Zeliha Tufan Koçak	Yükseköğretim Kurulu Yürütme Kurulu Üyesi	Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji
Serap Şimşek Yavuz	İstanbul Tıp Fakültesi	
Mehmet Doğanay	Lokman Hekim Üniversitesi	Tıp Fakültesi Dekanı
Figen Çizmeci Şenel ^[28]	Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü	Başkan
Gülray Korukluoğlu	Ulusal Viroloji Laboratuvarı	
Ayla Aydın	Sağlık Bakanlığı Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi	
Ali Göktepe	Sağlık Bakanlığı Sağlık Tehditleri Erken Uyarı ve Cevap Dairesi	Başkan
Selçuk Kılıç	Biyolojik Ürünler Dairesi	
Cemil Güneş		Hukuk Müşaviri
Pınar Okyay	Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi	
Selma Metintaş	Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi	
Deniz Çalışkan	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi	Halk Sağlığı
Seçil Özkan	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi	

Ali Özer

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi

Mustafa
Öztürk
Ahmet

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp
Fakültesi^[37]

Tevfik Sünter Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Dahili Tıp

9) Sağlık Bakanlığı ve Diğer Bakanlıklarla İş Birliği

COVID-19 Bilim Kurulu, kararlarını uygulamaya geçirmek ve etkili bir salgın yönetimi sağlamak için Sağlık Bakanlığı ile yakın iş birliği içinde çalışmıştır. Sağlık Bakanlığı, Bilim Kurulu'nun tavsiyelerini hayata geçirerek halk sağlığını korumaya yönelik politikaları yürütmüştür.

Ayrıca diğer bakanlıklarla koordinasyon sağlanarak kapsamlı önlemler alınmıştır:

- **İçişleri Bakanlığı**, seyahat kısıtlamaları, sokağa çıkma yasakları ve sosyal mesafe kurallarını uygulamıştır.
- **Milli Eğitim Bakanlığı**, uzaktan eğitim sistemlerini devreye alarak öğrencilerin eğitimlerine devam etmesini sağlamıştır.
- **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı**, ihtiyaç sahiplerine yönelik ekonomik destek ve sosyal yardım programlarını yürütmüştür.
- **Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı**, uluslararası uçuşların durdurulması ve lojistik sektöründe güvenlik standartlarının artırılmasını koordine etmiştir.

Bu iş birlikleri sayesinde Bilim Kurulu'nun önerileri hızla uygulanmış ve salgının etkilerinin en aza indirilmesi hedeflenmiştir.

10) Bilim Kurulu'nun Düzenli Toplantıları ve Karar Alma Süreci

COVID-19 Bilim Kurulu, pandemi süresince düzenli aralıklarla toplanarak salgının gidişatını değerlendirmiş ve alınması gereken önlemler konusunda tavsiyelerde bulunmuştur.

- **Toplantı Frekansı**: Salgının kritik dönemlerinde günlük veya haftalık toplantılar yapılmış, daha sakin dönemlerde toplantılar ihtiyaçlara göre şekillenmiştir.
- **Bilimsel Verilere Dayalı Kararlar**: Karar alma sürecinde vaka sayıları, test sonuçları, ölüm oranları ve uluslararası bilimsel gelişmeler dikkate alınmıştır.
- **Konsensüs Sağlama**: Üyeler, öneriler üzerinde tartışarak ortak bir karara varmış ve bu kararlar Sağlık Bakanlığı'na iletilmiştir.
- **Şeffaflık ve Bilgilendirme**: Toplantılar sonrasında alınan kararlar, Sağlık Bakanı veya kurul üyeleri tarafından basın açıklamaları ile kamuoyuna duyurulmuştur.

Bu düzenli ve disiplinli süreç, salgının etkili bir şekilde yönetilmesine ve toplumun doğru bilgilendirilmesine katkı sağlamıştır.

COVID-19 Bilim Kurulu, pandemi süresince düzenli aralıklarla toplanarak salgının gidişatını değerlendirmiş ve alınması gereken önlemler konusunda tavsiyelerde bulunmuştur.

- **Toplantı Frekansı:** Salgının kritik dönemlerinde günlük veya haftalık toplantılar yapılmış, daha sakin dönemlerde toplantılar ihtiyaçlara göre şekillenmiştir.
- **Bilimsel Verilere Dayalı Kararlar:** Karar alma sürecinde vaka sayıları, test sonuçları, ölüm oranları ve uluslararası bilimsel gelişmeler dikkate alınmıştır.
- **Konsensüs Sağlama:** Üyeler, öneriler üzerinde tartışarak ortak bir karara varmış ve bu kararlar Sağlık Bakanlığı'na iletilmiştir.
- **Şeffaflık ve Bilgilendirme:** Toplantılar sonrasında alınan kararlar, Sağlık Bakanı veya kurul üyeleri tarafından basın açıklamaları ile kamuoyuna duyurulmuştur.

11) CEVAPLANACAK SORULAR

- Salgının yayılma hızının azaltılması hatta yayılımın durdurulması adına nasıl bir yol izlenmelidir?
- Virüse çare bulunmasını sağlayacak bir aşı bulunması için neler yapılabilir? Aşı öncesi ve sonrasında kamuoyu nasıl yönetilmelidir?
- Bilim Kurulu, gelecekte olası pandemiler için nasıl bir yol haritası oluşturabilir?
- Bilim Kurulu'nun gelecekteki görevleri arasında salgın sonrası normalleşme sürecini yönetmek var mı? Eğer varsa, hangi adımları atmalıdır?
- Bilim Kurulu, aşı geliştirme ve yeni tedavi yöntemleri konusunda daha aktif bir rol oynayabilir mi?
- Gelecekte benzer sağlık krizlerini önlemek için Bilim Kurulu'nun önerdiği kalıcı politikalar nelerdir?
- Pandemi sonrası psikososyal destek programları nasıl geliştirilebilir?
- Bilim Kurulu, sağlık altyapısını güçlendirmek ve hazırlık seviyesini artırmak için hangi stratejileri önerebilir?

- Toplumun pandemilere hazırlıklı olması için eğitim ve farkındalık programları nasıl artırılabilir? Bilim Kurulu bu konuda öncülük edebilir mi?
- Bilim Kurulu, teknoloji ve dijital sağlık sistemlerini gelecekteki krizler için nasıl entegre edebilir?
- Uluslararası iş birliğini artırmak için Bilim Kurulu, diğer ülkelerin bilim kurullarıyla ortak çalışmalar yürütebilir mi?
- Bilim Kurulu, pandemiler dışında halk sağlığını tehdit edebilecek başka krizler (iklim değişikliği, doğal afetler vb.) için genişletilmiş bir danışmanlık rolü üstlenebilir mi?

12) KAYNAKÇA

<https://covid19.saglik.gov.tr> <https://www.who.int>

COVID-19 Sürecinde Türkiye'de Bilimsel ve Politik Adımlar. Bilim Akademisi Raporları, 2021.

[İşte Bilim Kurulu Üyelerinin İsimleri Ve Görevleri - Memurlar.Net](#)

Hurriyet.com.

<tr.wikipedia.org.tr> <aa.com.tr> <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1592854>

<https://www.icisleri.gov.tr/koronavirus-salgini-yeni-tedbirler> <https://hsgm.saglik.gov.tr>

<https://www.bbc.com> <sozcu.com.tr> <haber7.co>

[Son dakika haberler: İşte 22 Aralık koronavirüsü tablosu! Sağlık Bakanı Koca açıkladı...](#)